

2015-11-10

Riktlinjer för enskilda avlopp

Dnr Valdemarsvik: MA.2015.39

Dnr Söderköping: SBF 2015-162

Antagna av:

Miljö- och byggnämnden i Valdemarsvik datum, §

Samhällsbyggnadsnämnden i Söderköping datum, §

Riktlinjer för enskilda avlopp

Inledning

För att få en enklare handläggning och en tydligare enhetlig syn på avlopps- anläggningar i Söderköpings och Valdemarsviks kommuner har miljö- och hälsoskyddskontoren arbetat fram generella riktlinjer gällande enskilda avlopp. Riktlinjer är inte juridiskt bindande och med i beräkningen inför varje avloppsansökan eller anmälan måste finnas att varje ärende ska bedömas utifrån fastighetens egna förutsättningar.

Lagstiftning

Miljöbalk (SFS 1998:808) tillsammans med dess förordningar och föreskrifter är den lagstiftning som i första hand hanterar frågan om enskilda avlopp. Miljöbalken anger i sin portalparagraf (kap 1 § 1) att bestämmelserna i balken syftar till att främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö. En sådan utveckling bygger på insikten att naturen har ett skyddsvärde och att människans rätt att förändra och bruka naturen är förenad med ett ansvar för att förvalta naturen väl. Miljöbalken anger också i kapitel 2 allmänna hänsynsregler som måste tas hänsyn till vid varje verksamhet eller åtgärd som lyder under balken. I Miljöbalkens 9 kapitel om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd definieras utsläpp av avloppsvatten som en miljöfarlig verksamhet. Till detta kapitel finns även en förordning (1998:889) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Denna förordning reglerar exempelvis tillstånds- och anmälningsplikt.

Allmänna råd om små avloppsanordningar (NFS 2006:7)

I juni 2006 tog Naturvårdsverket beslut om allmänna råd gällande små avloppsanordningar för hushållspillvatten (NFS 2006:7). I de allmänna råden tydliggör Naturvårdsverket att vikten ska läggas på anläggningarnas funktion snarare än konstruktion och att olika krav kan behöva ställas på avloppsanordningar beroende på risk för negativ påverkan på människors hälsa eller miljön. Man har delat upp skyddet i två nivåer, hög nivå och normal nivå.

Miljömål

Sveriges riksdag har fastställt 16 miljö kvalitetsmål. Av dessa är det tre miljö kvalitetsmål som direkt berörs av enskilda avloppsanläggningar: ”Ingen övergödning” och ”Grundvatten av god kvalitet” och ”God bebyggd miljö”. Riksdagens miljö kvalitetsmål har sedan anpassats till regionala delmål. Miljö kvalitetsmålet ”Ingen övergödning” innebär att avloppsanläggningar ska minska innehållet av övergödande ämnen innan det släpps ut till omgivande mark och vatten. ”Grundvatten av god kvalitet” innebär att avloppsvattnet från en avloppsanläggning inte får påverka grundvattnet negativt, särskilt med tanke på att många grundvatten används som dricksvattentäkter. Miljö målet ”God bebyggd miljö” framhåller vikten av hushållning med naturresurser, bland annat genom återföring av växtnäring från avlopp.

Vattenmyndigheten Södra Östersjön

Söderköpings och Valdemarsviks kommuner tillhör Vattenmyndigheten Södra Östersjön som har sitt säte på länsstyrelsen i Kalmar. För att uppfylla EU-krav har vattenmyndigheterna gett ut en förvaltningsplan, miljö kvalitetsnormer för vattenförekomster samt en åtgärdsplan och miljö konsekvensbeskrivning av åtgärdsprogram. Miljö kvalitetsnormer är lagligt bindande och åtgärder som innebär att en miljö kvalitetsnorm som överskrids, eller inte nås, inte får vidtas. Mer om förvaltningsplan, åtgärdsprogram, miljö kvalitetsnormer och miljö konsekvensbeskrivning kan läsas på bland annat vattenmyndighetens hemsida.

Funktionskrav

Utsläpp av avloppsvatten ska inte medverka till risk för smitta eller annan olägenhet. Kraven ställs högst i känslig miljö eller där människor kan påverkas av utsläppen.

Miljöskydd

Områden där utsläppen sker delas in i två skyddsnivåer:

Vid *normal skyddsnivå* för miljöskydd ska minst följande reduktionskrav uppfyllas:

- minst 90 % reduktion av organiska ämnen (BOD₇)
- minst 70 % reduktion av fosfor (tot-P).

Vid *hög skyddsnivå* för miljöskydd ska minst följande reduktionskrav uppfyllas:

- minst 90 % reduktion av organiska ämnen (BOD₇)
- minst 90 % reduktion av fosfor (tot-P)
- minst 50 % reduktion av kväve (tot-N).

Hälsoskydd

För normal nivå bedöms avloppsvattnet inte bidra till en väsentligt ökad risk för smitta eller annan olägenhet på platsen. För att en anordning ska klara hög skyddsnivå ska anläggningen ha ytterligare skyddsåtgärder utöver den huvudsakliga reningen i anordningen. Exempelvis kan det finnas behov av att inte tillåta vissa utsläpp, göra utsläppspunkten mer svårtillgänglig, att öka anordningens robusthet eller att lägga till reningssteg som ytterligare reducerar föroreningsinnehållet.

Områdesindelning i normal och hög skyddsnivå gällande miljöskydd

Normal skyddsnivå ska gälla i hela kommunen med undantag för de områden som nedan utpekats för högre skydd:

Östersjön, sjöar och vattendrag¹

- Kraven för hög skyddsnivå gäller inom 0 - 100 meter från vatten.
- Avlopp får installeras endast där tömning kan säkerställas.²

Ytvattentäkter

- Ingen nyinstallation av reningsanläggning för vattentoaletter med efterföljande rening inom 0 - 100 meter från strandkant (begränsar inte bad-, disk- och tvättavlopp).
- Hög skyddsnivå gäller inom 0 - 200 meter från strandkant.
- Avlopp får installeras endast där tömning kan säkerställas.²

Bevarandevärd natur

- Hög skyddsnivå gäller inom alla områden klassade som bevarandevärda ur natur och kultursynpunkt (t.ex. natura 2000-områden, naturreservat, kulturminnesområden, mm) där värdena kan påverkas av avloppsutsläpp. Områdesbestämmelser ska följas utöver dessa riktlinjer.

Vattenskyddsområden

- Bestämmelser för vattenskyddsområden ska följas utöver dessa riktlinjer.

Kriterier för när reningskrav enligt hög skyddsnivå gällande hälsoskydd ska gälla:

- Där dricksvatten eller grundvatten riskerar att förorenas.
- Där badvatten riskerar att förorenas.

Riktlinjer för enskilda avloppslösningar inom samlad bebyggelse³

Det kan vara motiverat att förorda en gemensam avloppslösning när bebyggelsen är utformad eller samlad så att det ur miljö- eller hälsoskyddssynpunkt inte är lämpligt att avloppsvattnet hanteras på respektive fastighet. Det kan vara motiverat att förorda en gemensam avloppslösning när bebyggelsen är utformad eller samlad så att det ur miljö- eller hälsoskyddssynpunkt inte är lämpligt att avloppsvattnet hanteras på respektive fastighet. Om det dröjer innan en gemensam lösning kommer till stånd kan en enskild lösning accepteras fram tills att den gemensamma lösningen är utbyggd och i bruk. Detta under förutsättning

---

¹ Vattendrag är sådana som visas på den ekonomiska kartan. I övriga fall om vattendrag finns får ställningstagande gällande hög skyddsnivå göras på plats.

² Kan till exempel vara svårt på öar, hus utan väg för tömningsfordon

³ I det här sammanhanget är samlad bebyggelse inte knutet till ett visst antal hus.

att ansökan i övrigt uppfyller krav utifrån miljö- och hälsoskyddssynpunkt samt att möjligheten för andra fastigheter att lösa avloppsfrågan inte försvåras.

Kretsloppsanpassning

Miljö- och hälsoskyddskontoret ska verka för att källsorterande system väljs i första hand. I kommunen ska kretsloppsanpassade avloppssystem väljas så långt det är skäligt eftersom det möjliggör återföring av näring samt resurshushållning av det ändliga gödningsämnet fosfor. Detta kan göras genom att fekalier eller urin hanteras separat från övrigt avloppsvatten.